

Asia: VN/4845/2020

Lausuntopyyntö asumisneuvonnan lakisääteistämistä valmistelleen työryhmän raportista

Lausunnonantajan lausunto

Mitä seuraavista työryhmän tarkastelemista vaihtoehdoista kannatatte?

Asumisneuvonnan lakisääteistäminen Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen koordinoimalla sopimusmallilla

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kriminaalihuollon tukisäätiö kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen asumisneuvonnan lakisääteistämistä valmistelleen työryhmän raportista.

Kriminaalihuollon tukisäätiö on valtakunnallinen asiantuntija ja palveluntuottaja, joka työskentelee rikostaustaisten ja heidän läheistensä hyväksi. Säätiön tavoitteena on edistää rangaistuksesta vapautuvien ja heidän läheistensä selviytymistä ja elämänhallintaa rangaistuksen aikana ja vapautumisen jälkeen. Kriminaalihuollon tukisäätiö on muiden kuntoutumiseen tähtäävien palvelujen ohella tehnyt vuosia työtä rikostaustaisten asunnottomuuden vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi. Säätiö tuottaa rikostaustaisille, asunnon tarpeessa oleville ihmisille tukiasumispalveluita pääkaupunkiseudulla. Valtakunnallisia palveluita asumiseen liittyen ovat asumispalveluohjaus vankilasta vapautuville sekä Vapautuvien asumisen tuen verkoston koordinointi. Asumispalveluohjaus on neuvontaa ja ohjausta, jonka avulla vapautuva vanki voi löytää sopivan asunnon, työskentely aloitetaan jo vankeusaikana. Vapautuvien asumisen tuen verkosto on rikostaustaisten asunnottomuuden ja uusintarikollisuuden vähentämiseen tähtäävä, ammattilaisten yhteistyöverkosto.

Asumisneuvonta on kustannustehokas ja vaikuttava toimintatapa arjessa selviytymiseen sekä asumisen ongelmien ja asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn. Asumisneuvonta on matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää toimintaa, joka mahdollistaa nopean puuttumisen asumiseen liittyviin haasteisiin ennen kuin tilanne pääsee huonontumaan. Kriminaalihuollon tukisäätiö pitääkin asumisneuvonnan lakisääteistämistä erittäin tärkeänä. Työryhmän raportissa esitetyistä

vaihtoehtoista Kriminaalihuollon tukisäätiö kannattaa vaihtoehtoa 3: ARA:n koordinoima sopimusmalli.

Kriminaalihuollon tukisäätiön huomioita raportista sekä perustelut kannattamallemme vaihtoehdolle

Työryhmän raportti oli kattava ja siinä oli lakisääteistämistä koskien tärkeitä huomioita. Ensinäkin, asumisneuvonnan käsitettä tai sen sisältöä ei ole tarkemmin tai yksiselitteisesti määritelty. Asumisneuvontaa on kehitetty ja organisoitu eri paikkakunnilla hyvin eri tavoin paikalliseen tarpeeseen perustuen ja toimintamallit asumisneuvonnan toteuttamiseksi ovat näin ollen erilaisia. Lakisääteistämisestä linjattaessa tuleekin huolellisesti määritellä, mitä asumisneuvonnan käsitteellä tarkoitetaan ja minkälainen asumisneuvonta jatkossa katsotaan lakisääteiseksi asumisneuvonnaksi.

Raportissa todetaan edelleen, että järjestöjen ja yhdistysten asumisneuvontaa toteutetaan pääsääntöisesti niiden oman asiakaskunnan näkökulmasta. Järjestöillä on laaja-alaista asiantuntijaosaamista oman asiakasryhmänsä erityistarpeisiin liittyen. Kriminaalihuollon tukisäätiö haluaakin korostaa, ettei pelkällä lakisääteisellä asumisneuvonnalla voida korvata erityistä tukea tarvitsevien ryhmien, kuten rikostaustaisten asumisen tukeen liittyviä palveluita. Asumisneuvontaa lakisääteistettäessä tulee varmistaa, etteivät kolmannen sektorin toimintaedellytykset erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn tai asumisen haittojen vähentävän työn näkökulmasta supistu. Kuten raportissakin esitetään, järjestöjen erillisrahoitus lakisääteisten asumisneuvontapalvelujen rinnalla ja tukena tulee turvata myös jatkossa.

Kriminaalihuollon tukisäätiön kanta on, että asumisneuvonnan lakisääteistäminen tulisi järjestää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen koordinoiman sopimusmallin mukaisesti. ARA:n koordinoima sopimusmalli antaisi hyvät edellytykset asumisneuvonnan kansalliseen ohjaukseen ja kehittämiseen ja tätä kautta toiminnan vakiinnuttamiseen ja yhtenäistämiseen. Kehittämistyössä tulee huomioida alueelliset tarpeet, asumisneuvonnan saatavuuden yhdenvertaisuus, asumisneuvonnan luonne monialaisena verkostotyönä, sekä asumisneuvonnan substanssiosaamisen tarpeet, esimerkiksi millä koulutustaustalla asumisneuvontaa tulee tehdä ja miten turvataan asumisneuvojan oikeus ja mahdollisuus oman ammattitaitonsa kehittämiseen.

ARA on toiminut asumisneuvonnan kehittäjänä jo vuosien ajan ja kehittämistyö tässä tilanteessa olisikin luonteva jatkumo ja kytkeytyisi ARA:n aiempaan asunnottomuusohjelmatyöhön. Lisäksi tällä mallilla asumisneuvonta voitaisiin parhaiten linkittää nimenomaan niihin toimijoihin, joilla on tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa asumiskustannusten kohtuullisuuteen sekä varhaiseen puuttumiseen asumisen ongelmatilanteissa. Malli olisi ratkaisuna väliaikainen, mutta Kriminaalihuollon tukisäätiö katsoo sen olevan hyvä asia tässä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden sekä kuntien tehtävät ovat muotoutumassa soteuudistuksen myötä. Vasta kun valtakunnallista kehittämistyötä asumisneuvonnan yhdenmukaistamiseksi on tehty ja toimintaympäristö on selkiytynyt, on helpompi arvioida, miten asumisneuvonta tulee järjestää jatkossa.

Sunikka Sanna
Kriminaalihuollon tukisäätiö